

Juryrapport Excellente Scholen 2015

De Heldring (vso), Amsterdam

Schoolrapport Excellente Scholen 2015 (so)
12QB-0 VSO de Heldring (voortgezet speciaal onderwijs)
Amsterdam

Contactgegevens

Naam contactpersoon	Dhr. H. Kok
Telefoonnummer	(020) 447 35 83
Emailadres	h.kok@deheldringschool.nl

1. Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

De afgelopen twee jaar heeft VSO De Heldring het predicaat Excellente School mogen ontvangen. De opbrengsten zijn nog steeds op niveau. Een continue professionele ontwikkeling is inmiddels een feit. De gezamenlijke autonomie van de leerkrachten is geborgd in een aantal werkgroepen. Een van deze werkgroepen houdt zich bezig met de leerlijn rekenen. De werkgroep 'rekenen' verwacht dat de resultaten nog omhoog kunnen door de basisvaardigheden te versterken. De werkgroep OPA (orthopedagogische aanpak) houdt zich bezig met het pedagogisch klimaat en onderzoekt of SPBS (Schoolwide Positive Behavior Support) nog voor verdieping kan zorgen. Naast de excellentiegebieden 'werken met leerlijnen' en ons rapport en leerrendement (OPP) zijn culturele vorming en arbeidstoeleiding excellentiewaardig.

2. Excellentieprofiel van de school

2.1 Beschrijving excellentieprofiel

In haar aanmelding beschrijft VSO De Heldring het excellentieprofiel, de relatie met de algemene aanpak en de doelen die ze met het excellentiebeleid beoogt, als volgt.

Het excellentieprofiel van de school

- Taal: het gaat hier om een verbeterend en verdiepend onderwijsaanbod. Woordenschatlessen (elke week leren we minimaal vijf nieuwe woorden aan) dragen bij aan het begrijpend lezen en het je beter kunnen uitdrukken in het dagelijks leven. De methode VIA Vooraf: Op weg naar 1 en 2 F, geschreven voor de roc 1-opleidingen, wordt gebruikt in de eindgroepen. Dit betreft vooral een verdiepend onderwijsaanbod.
- Rekenen: ook hier gaat het om een verbetertraject, waarbij wij beogen om de basisvaardigheden te vergroten. Wij verwachten dat de leerlingen daardoor beter in staat zijn rekenvaardigheden in het dagelijks leven toe te passen. De methode Startrekenen Vooraf: Op weg naar 1F, geschreven voor de roc 1-opleidingen, wordt gebruikt in de eindgroepen.
- Muziek & drama: de school heeft een professioneel theater. Wat wij zien, is dat de leerlingen een hoge mate van zelfvertrouwen ontwikkelen, hetgeen op zich weer bijdraagt aan goede sociale vaardigheden. Het is ook heel goed om trots op jezelf en je groepsgenoten te zijn. Waar het vooral om gaat, is het plezier om aan een productie te werken. Onze theatergroep heeft de afgelopen 25 jaar grote successen gekend.
- OPA (orthopedagogische aanpak): in de werkgroep OPA heeft zich een aantal leerkrachten verenigd die allemaal voor een IBL-groep (intensief te begeleiden leerlingen) hebben gestaan. Zij implementeren succesvolle interventies met betrekking tot ingewikkeld gedrag in de reguliere en vaardigheidsgroepen. Voorspelbaar en voorbeeldgedrag van de leerkracht dragen bij aan structuur in de klassen. Het schoolklimaat is een belangrijke factor als het gaat om het ontwikkelen van sociale vaardigheden.
- Arbeidstoeleiding: het perspectief van de leerling op een al dan niet betaalde baan kan worden vergroot door het arbeidstoeleidingsproces zo goed mogelijk in te richten. Vanaf 12-jarige leeftijd lopen alle leerlingen interne stages. Rond hun 15e jaar wordt een assessment afgenomen. Vanaf 16 jaar wordt buiten de school stage gelopen. De leerlingen

worden goed voorbereid door middel van lessen in werknemervaardigheid. Gedurende hun schoolloopbaan kunnen leerlingen via SVA (scholing voor werk) deelnemen aan het examen, afgenomen door externe examinatoren, om een certificaat te behalen voor Horeca, Groenvoorziening, Zorg, Schoonmaak of Detailhandel.

- **Bewegen en Sport:** deze leerlijn van het CED is door de vakleerkracht aangepast en toegespitst op de uitstroomprofielen van de school. Voor een groep autisten worden aparte gymlessen verzorgd. Met Prisma, Only Friends en diverse sportverenigingen wordt nauw samengewerkt.

Relatie van het profiel met de algemene aanpak door de school

De school wil uitstekend onderwijs geven, ook onze leerlingen krijgen maar één kans. Ons continu professionele klimaat is hiervoor de bouwsteen.

Doelen die de school met het excellentieprofiel beoogt

De leerlingen een zo optimaal mogelijk perspectief bieden op een betekenisvol leven zowel in dagbesteding als in werksituaties.

Doelgroep

Het gaat ons om de gehele schoolpopulatie.

2.2 Beschrijving aanpak, resultaten, borging en evaluatie

Over aanpak, resultaten, borging en evaluatie van het excellentieprofiel meldt de school het volgende in haar aanmelding.

Gehanteerde aanpak

De school heeft een grote orthotheek.

De aanpak staat weergegeven in onze 'bijbel'. Deze wordt elk jaar samengesteld door de IB'ers. Hier staat minutieus omschreven welke vakken wanneer aan bod komen. Ook de lestijdentabel geeft aan hoeveel tijd per week aan de verschillende vakken wordt besteed.

Wijze waarop doelen worden gerealiseerd

De school hanteert een schoolstandaard voor alle leerlijnen. Door het plannen van de leerstof en het gebruik van de toetskalender, omschreven in onze 'cyclus handelingsgericht werken', wordt geanalyseerd of de geplande doelen worden gehaald.

Mate waarin doelen zijn gerealiseerd

Op de vakken schriftelijke en mondelinge taal, praktische redzaamheid, leren functioneren in sociale situaties scoort de school boven het landelijk gemiddelde (volgens de CED-leerstandaard). De jubileumvoorstelling Zilver! is een groot succes. Het pedagogisch klimaat wordt breed gedragen door het team. Zie paragraaf 3.2. De uitstroom van de leerlingen ligt boven het gemiddelde van de Kwantitatieve gegevens opbrengstbevraging 2013 van de Inspectie van het Onderwijs.

Borging

In onze 'bijbel' en de cyclus handelingsgericht werken wordt de aanpak aangegeven en dus geborgd. Op tal van terreinen wordt het personeel individueel, maar vooral ook door middel van teamleren geprofessionaliseerd.

Evaluatie

Door het afnemen van toetsen op leerlijnen wordt de aanpak geëvalueerd. De resultaten worden besproken en geanalyseerd door het team, CvB en managementteam. Zo nodig vinden interventies plaats ter verbetering.

2.3 Ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school noemt in haar aanmelding de volgende plannen voor de verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel.

De autonomie van de leerkracht kan verder vergroot worden. Een groep leerkrachten gaat zijn licht opsteken bij de stichting LeerKracht. De werkgroep OPA is bezig om te onderzoeken of Schoolwide Positive Behavior Support iets aan ons pedagogisch klimaat kan toevoegen.

2.4 Erkenning

In haar aanmelding beschrijft de school de volgende voorbeelden waaruit blijkt dat het profiel van de school wordt erkend.

Erkenning binnen de eigen omgeving

Het team van onze school is ervan doordrongen dat een continue professionele ontwikkeling noodzakelijk is om uitstekend onderwijs te geven. De teamleden zijn bereid om zichzelf te blijven scholen en de focus op onderwijs te houden. De visie van de school is een belangrijk document en is hierbij leidend.

Erkenning van buiten de school

De school wordt regelmatig benaderd door andere scholen omtrent onze expertise op diverse terreinen. Door het Landelijk Expertisecentrum Speciaal Onderwijs (Lesco) en Gedragpunt zijn wij benaderd om in werkgroepen te participeren.

De school is benaderd door de Onderwijsinspectie om mee te doen aan een academische werkplaats met betrekking tot sociale opbrengsten. Dit driejarig traject is gestart in november 2014. Zowel de so- als vso-afdeling heeft zich daaraan verbonden. Om andere scholen uit te dagen om uitstekend onderwijs te geven, heeft de Heldring drie andere scholen binnen de stichting bereid gevonden om aan de hand van onder andere het werk van Andy Hargreaves na te denken over goed onderwijs en wat wij als directie, IB en leerkrachten daarin kunnen betekenen.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van het excellentieprofiel

De school is op 15 september 2015 bezocht door twee leden van de Jury Excellente Scholen. Hieronder beschrijven zij hun bevindingen met betrekking tot het excellentieprofiel van de school.

Het excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en voor de school relevant excellentieprofiel.

Het excellentieprofiel van de school is zeer breed en veel van de specialiteiten zijn al langere tijd in ontwikkeling. Die ontwikkeling zet zich voort en wordt zichtbaar verbeterd. De werkgroepen waarin de medewerkers ontwikkelingen initiëren en uitwerken, vormen een belangrijke basis en zorgen voor een grote betrokkenheid en saamhorigheid van het team bij alles wat er in de school gebeurt. Een wel zeer specifiek aspect van de vso-afdeling is de jaarlijkse productie van een theaterstuk waar veel leerlingen aan meedoen, op het toneel en achter de schermen. Daarnaast wordt de beeldende kunst systematisch en intensief aangeboden, wat ook het zelfvertrouwen van de leerlingen gericht ondersteunt.

In het excellentieprofiel nemen het optimaal benutten van talenten en het opbouwen van zelfvertrouwen bij de leerling een belangrijke plaats in. Het maakt dat de leerling bij een falend gevoel bij de leervakken zich kan herpakken op zijn mogelijkheden in het cultuuraanbod. Zelfs de leerlingen met een zeer complexe problematiek krijgen hierdoor de moed om door te gaan en hun perspectief te vergroten.

Hierbij denken en handelen de teamleden consequent vanuit een zoeken naar mogelijkheden en kansen, en daarvan profiteren alle leerlingen op de school.

Aanpak, resultaten, borging en evaluatie

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

Bij de begeleiding van de leerlingen vormt het ontwikkelingsperspectief de basis voor de leer- en opvoedingshandelingen. Het team werkt consequent planmatig en de teamleden koesteren hoge verwachtingen, waardoor de leerlingen soms boven zichzelf uitstijgen en nieuwe kwaliteiten worden ontdekt.

Door een goede evaluatie op dit soort ervaringen groeien nieuwe inzichten binnen het team, dat de didactiek of inhoud daarop aanpast. Het levert een weloverwogen aanpak op, die gerelateerd is aan het excellentieprofiel. Er is een strakke gespreks- en overlegcyclus waarin alle teamleden nauw samenwerken. Leerkrachten, directie, commissie van begeleiding, onderwijsondersteunend personeel: iedereen draagt bij aan de analyse en het maken van plannen. Hier toont zich de winst van de autonomie van de medewerkers.

In het traject arbeidstoeleiding wordt door de intensieve begeleiding, zelfs na de schoolperiode, een hoog resultaat bereikt.

De ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school heeft concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

Bij het schoolteam leeft de opvatting dat mede door de invoering van passend onderwijs er nog veel uitdagingen liggen om verder aan te pakken en uit te werken. Vanuit de open houding die herkenbaar is binnen de school, betreft de schoolleiding alle geledingen bij de keuze van concrete verbeteronderwerpen en -thema's.

De verbeteringen komen tot stand vanuit de structuur van werkgroepen, zoals OPA, orthopedagogische aanpak, rekenen en een zelf geïnitieerde werkgroep digitalisering.

De slagkracht van het team om nieuwe ontwikkelingen aan te pakken, wordt gevoed door de grote verantwoordelijkheid die de werkgroepen hebben. Ze zijn in hoge mate autonoom, maar moeten zich wel regelmatig verantwoorden. Ook hier speelt de directie een belangrijke rol in het bewaren van de balans, misschien onopvallend, maar wel duidelijk aanwezig in de ondersteuning van de teamleden.

Erkenning excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school wordt zowel intern als extern erkend.

De school vormt binnen de groep van de (v)so-scholen van het eigen bestuur en voor de andere scholen in de omgeving een vraagbaak voor de aanpak van leerlingen met specifieke behoeften. De dynamiek die binnen de school heerst, is niet alleen herkenbaar voor de leden van de jury. Veel belangstellenden hebben zich bij de school gemeld om kennis op te doen van de aanpak. Directie en team vinden het vanzelfsprekend naar buiten te treden en anderen te laten profiteren van gerealiseerde verworvenheden en zij geven aan daar zelf ook weer van te profiteren.

De jury heeft diverse referenten gevraagd of zij het excellentieprofiel van De Heldring herkennen en de algemene onderwijskwaliteit onderschrijven. De referenten omschrijven de school als excellent. Tevens hebben de referenten de indruk dat De Heldring haar kennis en ervaring deelt met derden.

Duurzaamheid excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school is toekomstbestendig.

De school weet de bijzondere activiteiten zoals toneel en beeldende kunsten goed te integreren met de algemene vakken. Het opgebouwde zelfvertrouwen en de ontspanning die deze activiteiten bij de leerlingen teweegbrengen, zorgen voor een ontspannen leerklimaat. De school heeft in alle opzichten duidelijk gemaakt dat ze voortdurend blijft werken aan verbeteringen en veranderingen. De aanpak met zelfverantwoordelijke werkgroepen biedt daartoe de garantie. Hiermee is een belangrijke basis voor verdere ontwikkeling aanwezig en hangt deze niet op een of enkele personen. De huidige aanpak geeft voldoende garantie op bestendiging van het excellentieprofiel. Vergeleken met de eerdere onderzoeken voor toekenning van het predicaat Excellente School is er opnieuw vooruitgang te zien in het dagelijks functioneren van de school, dat uiteindelijk bepalend is voor de kwaliteit van het onderwijs dat ze biedt.

3. Onderwijskwaliteit

3.1 Resultaten

In haar aanmelding geeft VSO De Heldring de volgende toelichting bij haar resultaten.

Onderwijsresultaten

In haar aanmelding noemt de school de volgende gebieden waarop ze zeer goede resultaten heeft geboekt.

De volgende leerlijnen laten zeer goede resultaten zien: mondelinge en schriftelijke taal, praktische redzaamheid en leren functioneren in sociale situaties. De school gebruikt de schoolstandaard zoals vastgesteld door het CED en heeft een eigen LVS daarop gebaseerd. De uitkomsten liggen boven het landelijk gemiddelde. Om de leerlingen goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt, zijn een vijftal branchegerichte opleidingen te volgen (Horeca, Groen, Detailhandel, Zorg en Schoonmaak). De afgelopen 8 jaar haalden zo'n 25 leerlingen per jaar een certificaat. Het examen wordt afgenomen door het KPC (SVA-1 inmiddels). De laatste vier jaar stromen 12 leerlingen per jaar op naar een roc (niveau 1) Een ander excellentiegebied is culturele vorming, met als hoogtepunt de Heldringtheatergroep. Reeds meer dan 25 jaar verzorgt deze groep eigenzinnig toptheater in binnen- en buitenland.

Context waarbinnen de school werkt

De school beschrijft in haar aanmelding de volgende omstandigheden waarbinnen ze haar werk doet.

De school staat in stadsdeel Nieuw West in Amsterdam. We zijn nu tijdelijk gehuisvest in Amsterdam Zuid (Rivierenbuurt) in afwachting van nieuwbouw op ons oude adres. Daar wordt een prachtige school gerealiseerd met goede vaklokalen en een volwaardig theater. De ouders zijn veelal van allochtone afkomst. De verschillende geloofsovertuigingen worden in ons onderwijsaanbod structureel aangeboden. Wij werken samen met zorginstellingen, Cordaan en de Bascule. De school onderhoudt goede contacten met de buurtregisseur en andere (v)so-scholen.

3.2 Onderwijsproces

Over aanbod, zicht op ontwikkeling, didactisch handelen en ondersteuning schrijft de school het volgende in haar aanmelding.

Aanbod

Eigen oordeel aanbod: **Goed**

Na een uitgebreide intake met ouders worden de leerroute en het uitstroomperspectief door de commissie van begeleiding vastgesteld en jaarlijks geëvalueerd.

De school hanteert de volgende leerroutes en uitstroomniveaus.

- Leerroute A: betaald werk en vervolgonderwijs;
- Leerroute B: dagbesteding arbeid;
- Leerroute C: dagbesteding laag intensief;
- Leerroute MG: dagbesteding hoog intensief.

De school kent vier uitstroomprofielen. Binnen deze profielen wordt leerstof aangeboden op drie niveaus (gevoerd, voldoende en minimum). Het aanbod kunt u vinden op onze website bij de arrangementkaarten. Op dit moment worden de arrangementkaarten zodanig aangepast dat zij de groepsplannen kunnen vervangen en een nog betere verdeling van de leerinhouden over de diverse leerjaren kunnen bewerkstelligen. De school heeft de leerlingen in twee leerroutes verdeeld in reguliere en vaardigheidsleerlingen. In de reguliere groepen wordt toegewerkt naar uitstroombestemming A en B. Bij de vaardigheidsgroepen wordt toegewerkt naar uitstroombestemming B, C en MG. In deze leerroute hebben de leerlingen veel behoefte aan veiligheid en structuur. Deze verdeling zorgt ervoor dat alle kinderen tot hun recht komen. Wij werken met de kerndoelen van SLO, deze zijn opgenomen in de leerlijnen van het CED. Burgerschap is in diverse leerlijnen opgenomen.

Naast het motto van de school 'delen is vermenigvuldigen' wil de school bijdragen aan onderwijsontwikkelingen door bijvoorbeeld een zelfevaluatie-instrument sociale opbrengsten te ontwikkelen in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam en de Onderwijsinspectie in een academische werkplaats. De school deelt de leerlingen in op leeftijd. Echter voor de vakken taal en rekenen wordt gewerkt in groepsdoorbrekende niveaugroepen.

Zicht op ontwikkeling

Eigen oordeel zicht op ontwikkeling: **Goed**

Alle leerlingen hebben sinds vijf jaar een ontwikkelingsperspectief. In onze cyclus 'handelingsgericht werken' zijn alle toets- en analysemomenten opgenomen. De resultaten en analyses op groeps- en schoolniveau zijn bekend. Ook het managementteam van de school evalueert de resultaten en stelt zo nodig verbeterplannen op. De toetsgegevens dienen niet alleen om het niveau van de leerlingen te bepalen. We evalueren om te kijken of de leerlingen zich goed ontwikkelen conform het uitstroomperspectief. Tevens wordt gekeken of de leerkrachten goed lesgeven, waardoor het leerrendement nog verhoogd kan worden. Bij de OPP-bespreking zijn niet alleen de ouders aanwezig maar ook de leerlingen. Het OPP wordt met beiden besproken en de leerlingen presenteren hun portfolio aan de ouders.

Didactisch handelen

Eigen oordeel didactisch handelen: **Goed**

De leerkrachten werken volgens het directe instructiemodel. De leerstof wordt van vakantie tot vakantie gepland. Sterk is dat het team gezamenlijk lessen voorbereid. Dit is zeer motiverend en stimulerend, zodanig dat het de kwaliteit van de lessen verhoogt. Op aanwijzing van de Onderwijsinspectie worden in de lessen meerdere organisatievormen van samenwerkend leren toegepast. Feedback geven behoort tot de normale gang van zaken op onze school.

3.3 Schoolklimaat en veiligheid

In haar aanmelding merkt de school het volgende op over het klimaat en de veiligheid op school.

Schoolklimaat

Eigen oordeel schoolklimaat: **Goed**

Alle leerlingen en leerkrachten moeten met plezier naar school. De school kent een duidelijke structuur met betrekking tot het schoolklimaat. De werkgroep OPA heeft duidelijke regels opgesteld met betrekking tot het gedrag van de leerlingen; deze zijn duidelijk zichtbaar in de school en de klas opgehangen. Ook kijkt de werkgroep naar klasseninrichting en time-outplekken. Van het team wordt een gezamenlijke verantwoordelijkheid verwacht, je bent niet alleen verantwoordelijk voor je eigen leerlingen.

Veiligheid

Eigen oordeel veiligheid: **Goed**

In haar inspectierapport april 2014 schrijft de onderwijsinspecteur het volgende: blz. 12, 2e alinea "...opvallend is het warme en ondersteunende schoolklimaat binnen de school, waarin leraren het gedrag van de leerlingen op een positieve manier en vanuit hoge verwachtingen 'kneden' in de gewenste richting".

Gebruikt(e) instrument(en) en resultaat

Vragenlijst stichting Kolom. De enquête is gehouden juni 2013.

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

In de aanmelding geeft de school de volgende toelichtingen over evaluatie en verbetering en de kwaliteitscultuur op de school.

Evaluatie en verbetering

Eigen oordeel evaluatie en verbetering: **Goed**

De school legt de lat hoog. Bij twijfel rond het OPP wordt altijd de hoogste leerroute gekozen, met de daarbij passende leerstandaard. Het onderwijs is opbrengstgericht op alle leerlijnen en wordt getoetst met methodegebonden toetsen en Citotoetsen. De scores worden vergeleken met de schoolstandaard om het leerproces en didactische vaardigheden van de leerkracht in beeld te krijgen (kijkwijzer leerkrachten). Stichting Kolom kent een kwaliteitshandboek, waarin een aantal kwaliteits-, voortgangs- en managementgesprekken met het college van bestuur is vastgelegd met de directie, om de kwaliteit te waarborgen.

Tevredenheidsonderzoeken (zoals opgegeven in de aanmelding)

	Afname	Jaar	Aantal	Gemiddelde	Landelijke
		afname	respondenten	van de school	benchmark
Medewerkertevredenheid	Ja	2013	25	7,9	-
Oudertevredenheid	Ja	2013	36	8	-
Leerlingtevredenheid	Ja	2013	75	95% voelt zich veilig	-

Kwaliteitscultuur

Eigen oordeel kwaliteitscultuur: **Goed**

Onze visie 'De Heldring werkt met plezier, professioneel aan het perspectief van de leerling' is nog steeds leidend voor gewoon uitstekend onderwijs. Deze visie is met alle personeelsleden tot stand gekomen.

Het team en de schoolleiding werken aan een continue verbetering van hun professionaliteit. Ons professionele team kenmerkt zich door: autonome werkgroepen, klassenconsultaties (vijf keer per jaar), leerstofplanning van vakantie tot vakantie, samen lessen ontwikkelen, analyseren testresultaten, opbrengstgericht werken. Het budget voor nascholing is zeer ruim. Dit wordt ingezet voor individuele leerkrachten (86% van de leerkrachten heeft een Master SEN of een vergelijkbare opleiding), maar vooral voor teamleren (werkgroep rekenen, OPA). Ook onze onderwijsassistenten worden goed nageschoold.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit

Toelichting werkwijze jury

Bij het onderzoek naar de algemene onderwijskwaliteit worden de volgende aspecten betrokken: resultaten, onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie. Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van een aantal kwaliteitsstandaarden. De kwaliteitsstandaarden behorende bij onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie zijn met toelichting opgenomen in de bijlage van het juryrapport. Het eigen oordeel van de school is opgenomen in hoofdstuk 3 van dit rapport.

De jury voert geen eigen onderzoek uit naar de kwaliteit van deze standaarden. Wel toetst zij of in haar onderzoek naar het excellentieprofiel contra-indicaties naar voren komen die tot een oordeel leiden dat afwijkt van het eigen oordeel van de school.

Tijdens het schoolbezoek kwam de jury tot de volgende bevindingen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit van de school.

Resultaten

Resultaten verplicht curriculum: de leerlingen behalen cognitieve eindresultaten die gezien kenmerken en beginniveau ten minste in overeenstemming zijn met wat van een goede school verwachten mag worden.

De teamleden tonen een bewust opbrengstgerichte houding, ook al zijn de resultaten soms moeilijk te meten. De leerlingen inspireren het team om door te gaan en te blijven investeren.

De teamleden ondervinden dat er nog meer vooruitgang te boeken valt door: zich voortdurend af te vragen wat er beter kan, open te staan voor hulp van buiten, mogelijkheden te zoeken om leerstof en hulpmiddelen aan te passen.

De heldere doorgaande leerlijnen, ook op het gebied van de praktijkvakken, bieden de teamleden een goede richtlijn voor het inrichten van de lessen. Een nauwe samenwerking tussen de verschillende deskundigen draagt bij aan het optimaal gebruik van de leer- en ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen, waardoor de school er bij de leerlingen uithaalt wat erin zit.

De school gebruikt de schoolstandaard van het CED en heeft haar leerlingvolgsysteem (LVS) daarop gebaseerd. Zo kan ze in de analyse adequaat gebruik maken van de resultaten. De uitkomsten liggen boven het landelijk gemiddelde.

Dankzij de nauwkeurige registratie van alle ontwikkelingsgebieden heeft iedereen het uitstroomperspectief, het niveau en het arrangement goed in beeld. Dat is noodzakelijk omdat men rekening moet houden met een grote diversiteit aan groepen.

Resultaten niet verplicht curriculum: de school kan op andere gebieden dan het verplichte curriculum het bereikte niveau zichtbaar maken.

De hechte samenwerking tussen de docenten op het gebied van beeldende kunst en muziek geeft ruimte aan andere talenten van de kinderen. Daarmee worden zij uitgedaagd zich verder en gevarieerder te ontplooien. Het versterkt het zelfvertrouwen van de leerlingen en verhoogt de resultaten op alle leergebieden. Ook de gymlessen en het gebruik van Rots en Water dragen sterk bij aan een evenwichtige ontwikkeling van de leerlingen.

Onderwijsproces

Aanbod, zicht op ontwikkeling en didactisch handelen: het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving. De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven en het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. De jury kreeg van verschillende kanten informatie over de bijzonder intensieve begeleiding van de leerlingen naar de werkplek. Daarnaast geeft een aantal leerlingen aan dat zij intensief bij de eigen ontwikkeling en toekomstplannen worden betrokken.

De verwachtingen ten aanzien van de mogelijkheden van de leerlingen zijn hoog en tegelijk realistisch. Het onderwijsondersteunend personeel (OOP) is daarvoor een krachtig instrument. Het onderwijsaanbod, vastgelegd in leerlijnen waaraan de positie van de leerling valt af te meten, is breed. Er is aandacht voor de kernvakken en andere leergebieden die hier ook tot de kernvakken gerekend kunnen worden, bijvoorbeeld sociale-vaardigheidstraining en burgerschap en ook culturele en kunstzinnige vorming (CKV). De voor dit schooltype zo belangrijke zorg en begeleiding staan op een hoog peil, planmatigheid van de geboden zorg is daarvan een kenmerk.

Bij het bezoek is expliciet gevraagd naar de mogelijke overbelasting of het teveel aan actiepunten voor het personeel. Er werd aangegeven dat door een goede taakverdeling en een bewaking door de directie van de werkdruk er juist een goede balans is gevonden. De werkgroepenstructuur geeft daarbij een goede richtlijn en wordt door de directie gereguleerd. Al wordt door het enthousiasme van de medewerkers zelf wel veel inzet gegenereerd.

Schoolklimaat en veiligheid

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat, en schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Een veilig en open schoolklimaat is met deze leerlingen een absolute voorwaarde, waaraan in alle opzichten wordt voldaan. De omgang met en tussen leerlingen is respectvol en draagt bij aan de goede werksfeer op school. Dit biedt ook een goede voorbereiding op de overstap richting

werk of dagcentrum. Het programma Rots & Water, dat alle vso-leerlingen volgen, draagt daar vanuit de sociaal-emotionele invalshoek nadrukkelijk aan bij. Het personeel is doordrongen van het belang van een veilige leeromgeving en is alert op signalen die op het tegendeel kunnen wijzen.

Er zijn duidelijke gemeenschappelijke afspraken die een basis vormen in het handelen, zoals:

- De werkomgeving biedt veiligheid, structuur en regelmaat en een zeer consequente aanpak.
- Het kind kan elke dag met een schone lei beginnen.
- Het gewenste gedrag wordt benoemd en beloond.
- Er is een duidelijke afstemming tussen school en thuis, één lijn.

Kwaliteitszorg en ambitie

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs. De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Het team reflecteert voortdurend op het eigen werk. De resultaten worden vastgelegd en maken de gehanteerde aanpak zichtbaar en transparant. Deze werkwijze draagt bij aan de professionele cultuur binnen de school. Dit wordt versterkt door het volgen van (na)scholing en de vanzelfsprekendheid van het uitvoeren van intervisie en het elkaar aanspreken op verantwoordelijkheden. De jury ziet dan ook een zeer open en transparante organisatie.

Leerkrachten noemen bijvoorbeeld de 'krachtvergaderingen' over de inhoud van het onderwijs bijzonder waardevol. Daar ervaren zij hoe een ieder eigen verantwoordelijkheid krijgt en die ook oppakt.

De professionele kwaliteitscultuur blijkt eveneens uit het feit dat de school de leerlingen bij de kwaliteitsverbetering betreft via de ingestelde leerlingenraad. Ook de ouders ervaren de school als zeer transparant, zij voelen zich gerespecteerd en gehoord. Er worden veel activiteiten georganiseerd.

De kwaliteitszorg is goed ontwikkeld, de PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act) is herkenbaar aanwezig. Die is niet alleen zichtbaar in de talrijke documenten waarin het beleid is vastgelegd, maar vooral in de actieve sturing van het beleid gericht op permanente verbetering van de kwaliteit.

Het excellentiebeleid van de school is herkenbaar aanwezig. Men wil het beste voor de leerling. Kwaliteitszorg is kenmerkend voor deze school, op velerlei manieren.

4. Conclusie van de jury

Allereerst wil de jury opmerken dat het werken in een oude, tijdelijke huisvesting behoorlijke beperkingen geeft, die personeel en directie van VSO De Heldring door hun inzet goed weten te compenseren. De nieuwbouw van deze afdeling staat gepland en zal in de nabije toekomst meer lucht geven.

Opvallend is de transparante houding van team en directie naar ouders, leerlingen en de externe contacten. Dit heeft zijn doorwerking in de houding van de leerlingen, die daarin meegaan en begaan zijn met medeleerlingen. Zij krijgen dezelfde accepterende houding.

Tijdens het schoolbezoek is de school erin geslaagd de delegatie van de jury te overtuigen van de congruentie tussen de ambities van de school en de inspanning om die ambities waar te maken. Dit is een school die de sterke pedagogische aandacht voor de leerlingen in goede balans brengt met de eisen die de school stelt aan de (cognitieve) prestaties van de leerlingen. Een voorbeeld van het voortdurend ontwikkelen van de kwaliteit zijn de aanpassingen die de school maakt op bestaande methoden, waardoor deze beter aansluiten op de behoefte van de leerlingen.

Voorbeelden zijn rekenen, de gymnastieklessen en de werkgroep OPA (orthopedagogische aanpak), die zich bezighoudt met het pedagogisch klimaat en onderzoekt of SPBS (Schoolwide Positive Behavior Support) nog voor verdieping kan zorgen.

Vanuit een gedegen basis van algemene onderwijskwaliteit werkt de school met een eigen, veelomvattend excellentieprofiel, dat het beste te omschrijven is als het permanente streven naar ontwikkeling en vernieuwing. Met een aanpak binnen vrij autonoom functionerende werkgroepen geeft het schoolteam dit streven nader vorm. Dat heeft de afgelopen jaren veel waardevolle producten opgeleverd. De komende jaren is er voldoende uitdaging om te blijven werken aan vernieuwingen en de positie van de school in het passend onderwijs goed vorm te geven. De open en professionele houding van zowel directie als team is hierbij kenmerkend. De school deelt haar expertise met anderen en staat open voor de inbreng van derden.

Alles overziende is de jury van oordeel dat VSO De Heldring op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School voortgezet speciaal onderwijs toekomt.

Bijlage – zelfevaluatie algemene onderwijskwaliteit

Speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van onderstaande kwaliteitsstandaarden met bijbehorende omschrijving. Scholen kregen het verzoek hun oordeel te waarderen op deze standaarden en dit oordeel te onderbouwen. Deze inbreng is opgenomen in het juryrapport over de school.

1. ONDERWIJSPROCES

1.1 Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod; het eigenaarschap van het aanbod ligt bij het team. Het aanbod sluit aan op de uitstroombestemmingen en bereidt, afhankelijk van het uitstroomprofiel, voor op examens, arbeid of dagbesteding. Ook de voorbereiding op wonen, vrije tijd en burgerschap maakt onderdeel uit van het onderwijsaanbod. Binnen de kaders van de wet maken leraren keuzen in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie.

De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op de vervolgbestemming. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren en ze geven de leerlingen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken. De school realiseert voldoende onderwijstijd. Er is geen lesuitval en leerlingen verzuimen niet. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

1.2 Zicht op ontwikkeling

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

Er is een adequaat systeem om de ontwikkeling van de leerlingen in de verschillende leeftijdsfasen en op ontwikkelingsfase relevante gebieden te volgen. Bij de start van het onderwijs stelt de school op basis van alle gegevens een ontwikkelingsperspectief op voor elke leerling. Daarnaast verzamelen de school en de leidsters/leraren systematisch informatie over de voortgang in de ontwikkeling via toetsen, observaties, leerlingenwerk, gesprekken en (zelf)rapportages.

De leraren gebruiken deze informatie om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen, om hiaten of voorsprongen te signaleren en te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. De leraren hanteren daarbij een cyclische aanpak.

1.3 Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben, en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen, waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau.

Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

2. SCHOOLKLIMAAT & VEILIGHEID

2.1 Schoolklimaat

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch en didactisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en er heerst een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling. Voor elke leerling is een leraar beschikbaar die zijn/haar ontwikkeling volgt en aanspreekpunt is bij problemen (mentor).

2.2 Veiligheid

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en de omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren brengen leerlingen sociale competenties bij en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

3. KWALITEITZORG EN AMBITIE

3.1 Evaluatie en verbetering

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet – rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie – waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel bekwaam is en deze bekwaamheid onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie tussen de resultaten en de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

3.2 Kwaliteitscultuur

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit te realiseren, is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.